

JAARREKENING 2016

In de jaarrekening, die onderdeel is van de jaarverslaggeving, doet Greenpeace Nederland (volledig: Stichting Greenpeace Nederland) verslag van de financiën van het afgelopen jaar 2016. De jaarrekening is goedgekeurd op 3 april 2017. Greenpeace Nederland is onafhankelijk en ontvangt geen subsidies van overheden of bijdragen van bedrijven. Dankzij onze vele financiële supporters en de Nationale Postcode Loterij en haar deelnemers kunnen we onze milieucampagnes blijven voeren, in Nederland én wereldwijd. De jaarrekening bestaat uit de Balans, de Staat van baten en lasten, het Kasstroomoverzicht, de Grondslagen en de Toelichting met daarin een samenvatting. Er hebben geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

In 2016 gaf Greenpeace Nederland € 2,6 miljoen meer uit dan er binnenkwam. Dit is grotendeels volgens planning. In 2014 stelden we twee bestemmingsreserves in: één wegens hogere inkomsten en dat is volgens plan uitgegeven in 2016. De andere bestemmingsreserve is opgebouwd uit het Droomfonds van de Nationale Postcode Loterij: een gift van € 7,6 miljoen voor Questionmark. Deze inkomsten waren gereserveerd en worden nu besteed aan de verschillende doelstellingen. Daarnaast is het operationele resultaat in 2016 € 0,6 miljoen negatief.

De baten eigen fondsenwerving zijn in 2016 € 19,8 miljoen. Dat is € 0,7 miljoen (3,6 procent) hoger dan in 2015. Daar staat tegenover dat er voor fondsenwerving € 0,3 miljoen meer kosten gemaakt zijn. In 2016 is in totaal € 18,6 miljoen besteed aan de doelstellingen van Greenpeace. Dit is bijna € 1 miljoen meer dan in 2015.

BALANS GREENPEACE NEDERLAND

Alle bedragen zijn in euro's

Activa	31 december 2016	31 december 2015
A Immateriële vaste activa	-	-
B Materiële vaste activa	2.565.779	2.917.665
C Financiële vaste activa	504.000	504.000
Totaal vaste activa	3.069.779	3.421.665
D Vorderingen en voorraden	-	-
D1-5 Vorderingen en overlopende activa	1.842.667	3.538.463
D6 Voorraden	1.160.000	-
E Effecten	4.674.951	5.243.769
F Liquide middelen	2.073.636	3.396.690
Totaal vlottende activa	9.751.254	12.178.922
Activa totaal	12.821.033	15.600.587
Passiva	31 december 2016	31 december 2015
G Reserves en fondsen	-	-
G1 Reserves	5.055.197	6.675.031
G2 Fondsen	2.671.676	3.605.990
Totaal reserves en fondsen	7.726.873	10.281.021
H Voorzieningen	10.502	24.086
I Kortlopende schulden	5.083.658	5.295.480
Overige passiva	5.094.160	5.319.566
Passiva totaal	12.821.033	15.600.587

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie	2017 Begroting
Baten				
A1 Baten eigen fondsenwerving	19.773.488	19.726.600	19.066.776	17.707.000
A2 Baten acties van derden	2.252.694	2.250.000	2.251.917	5.850.000
A3 Baten gezamenlijke acties	-	-	58	-
A4 Baten beleggingen	161.280	250.000	160.586	150.000
A5 Overige baten	-	-	1.179	-
A Totale baten	22.187.462	22.226.600	21.480.516	23.707.000
Lasten				
B1 Internationale activiteiten	9.236.456	9.245.680	7.830.942	8.018.085
B2 Nationale campagnes	5.165.884	5.307.216	5.448.491	4.781.891
B3 Communicatie en mobilisatie	4.180.398	3.659.050	4.318.377	3.497.687
B Besteed aan doelstellingen	18.582.738	18.211.946	17.597.811	16.297.663
C1 Kosten eigen fondsenwerving	4.913.833	5.273.060	4.590.285	4.225.585
C2 Kosten acties derden	45.464	20.000	3.621	30.000
C3 Kosten gezamenlijke acties	-	-	-	-
C4 Kosten beleggingen	23.783	35.000	39.635	35.000
C5 Kosten overige baten	-	-	-	-
C Kosten werving baten	4.983.080	5.328.060	4.633.542	4.290.585
D Beheer en administratie	1.175.790	1.064.275	948.116	1.473.826
Totale lasten	24.741.608	24.604.281	23.179.468	22.062.074
Saldo van baten en lasten	- 2.554.146	- 2.377.681	- 1.698.952	1.644.926

KASSTROOMOVERZICHT

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016	2015
Resultaat	- 2.554.146	- 1.698.952
Aanpassing voor		
Afschrijvingen (im)materiële vaste activa	423.758	506.796
Desinvestering	22.789	21.963
Af-/toename in vorderingen & voorraden	535.796	- 275.438
Afname in kortlopende schulden	- 211.822	- 686.723
Afname in voorzieningen	- 13.584	- 101.501
Kasstroom uit operationele activiteiten (A)	- 1.797.209	- 2.233.856
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in (im)materiële vaste activa	- 94.661	205.454
Kasstroom uit investeringsactiviteiten (B)	- 94.661	205.454
Financieringsactiviteiten		
Afname in reserves / fondsen	2.554.146	1.698.952
Mutaties in effecten	568.818	1.983.539
Mutaties in financiering op lange termijn	-	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten (C)	3.122.964	3.682.491
Afname liquide middelen (A + B + C)	- 1.323.052	- 455.771
Liquide middelen per 1 januari	3.396.690	3.852.461
Liquide middelen per 31 december	2.073.636	3.396.690
Afname liquide middelen	- 1.323.053	- 455.771

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Daarbij is Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen gevolgd.

Toegepaste standaarden

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva, alsmede de resultaatbepaling, zijn gebaseerd op historische kosten.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de stichting.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Een actief wordt in de Balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de Balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de Staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de Balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de Balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Financiële instrumenten omvatten beleggingen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Greenpeace Nederland maakt géén gebruik van afgeleide instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

De beleggingsportefeuille van Greenpeace Nederland bestaat uit ter beurze genoteerde obligaties, aandelen, alternatives en (tijdelijk) voor belegging beschikbare liquiditeiten. De beleggingsportefeuille is gebaseerd op een financieel statuut dat uitgaat van onze missie. De langlopende deposito's zijn onder Financiële Vaste Activa opgenomen en de rest van de beleggingsportefeuille als Effecten onder de vlottende activa. Kortlopende deposito's, spaarrekeningen, rekeningen-courant en kas staan gepresenteerd onder Liquide middelen.

Obligaties betreffen aan een beurs genoteerde obligaties en zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening. De beleggingen in aandelen betreffen aandelen met een beursnotering en zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Veranderingen in de reële waarde worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

De tot de beleggingsportefeuille behorende opgelopen rente, overige vorderingen, deposito's en overige liquiditeiten zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Resultaten van de beleggingsportefeuille worden in de Staat van baten en lasten opgenomen en niet rechtstreeks ten gunste of ten laste van het vermogen gebracht. Indien effecten op de beurs zijn genoteerd, worden zowel de ongerealiseerde als de gerealiseerde waardeverschillen in de Staat van baten en lasten verantwoord.

De niet tot de beleggingsportefeuille behorende vorderingen, overlopende activa, liquide middelen, overige activa, handelsschulden en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Bij vermoeden van mogelijke oninbaarheid van vorderingen wordt een voorziening gevormd.

Voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden maximaal zullen opbrengen, onder aftrek van nog te maken kosten. De voorraad bestaat uit onroerend goed verkregen uit een nalatenschap en maakt geen onderdeel uit van de normale bedrijfsvoering.

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

De organisatie maakt gebruik van financiële instrumenten die de organisatie blootstelt aan markt-, valuta-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de organisatie een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de organisatie te beperken.

De organisatie zet geen afgeleide financiële instrumenten in om risico's te beheersen.

KREDIETRISICO

De vorderingen op debiteuren zijn geconcentreerd bij de nalatenschappen. Het maximale bedrag aan kredietrisico bedraagt naar schatting € 5.000. Voor de kredietrisico's inzake de overige vorderingen wordt verwezen naar financiële vaste activa en vorderingen.

RENTERISICO EN KASSTROOMRISICO

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De organisatie heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen. Er is momenteel geen sprake van leningen.

LIQUIDITEITSRISICO

De organisatie loopt geen significante liquiditeitsrisico's

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur. De gehanteerde afschrijvingstermijn bedraagt drie jaar. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Bij vervoermiddelen hanteren we een restwaarde van 10 procent over de aanschafwaarde.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

Verbouwingen	: 10%
Inventaris	: 20%
Duurzame inventaris	: 10%
Vervoermiddelen	: 10%
Hardware en software	: 33 1/3%
Intellectueel eigendom	: 33 1/3%

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA, VORDERINGEN, OVERLOPENDE ACTIVA, LIQUIDE MIDDELEN, OVERIGE ACTIVA, HANDELSSCHULDEN EN KORTLOPENDE SCHULDEN

De grondslagen voor financiële vaste activa en vorderingen, overlopende activa, liquide middelen, overige activa, handelsschulden en kortlopende schulden zijn opgenomen onder het kopje Financiële instrumenten.

RESERVES EN FONDSSEN

Greenpeace Nederland onderscheidt een tweetal reserves (de continuïteitsreserve en de bestemmingsreserve) en een bestemmingsfonds.

Continuïteitsreserve

Een continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat Greenpeace Nederland ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen.

Volgens de VFI-richtlijn 'Reserves Goede Doelen' (VFI heet tegenwoordig Goede Doelen Nederland / GDN) kan hiervoor een reserve worden aangehouden van maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Onder kosten van de werkorganisatie wordt verstaan: kosten eigen personeel, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten en de kosten voor fondsenwerving.

Bestemmingsreserve

Bestemmingsreserves zijn de door het bestuur van Greenpeace Nederland voor een speciaal doel bestemde delen van de reserves waaraan (delen van) het jaarresultaat kunnen worden toegevoegd en/of onttrokken.

Bestemmingsfonds

Indien door derden aan een deel van de gedoneerde gelden een specifieke besteding is gegeven, wordt het nog niet bestede deel daarvan aangemerkt als 'bestemmingsfonds'. Bestemmingsfondsen onderscheiden zich van bestemmingsreserves doordat niet het bestuur, maar een derde een bestemming aan de middelen heeft gegeven.

VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Een voorziening wordt in de Balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

PENSIOENEN

De pensioenregeling van Greenpeace Nederland is een beschikbare premierregeling. Dat wil zeggen dat er maandelijks per medewerker een bedrag - afhankelijk van leeftijd en salaris - betaald wordt waarmee een persoonlijk pensioenkapitaal opgebouwd wordt voor het ouderdomspensioen. De regeling is ondergebracht bij Zwitserleven. Greenpeace Nederland heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort. Greenpeace Nederland verwerkt daarom de pensioenregeling als een 'toegezegde-bijdrageregeling' en verantwoordt alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening.

BATEN EN LASTEN

Donaties

Donaties worden in dit verslag meegeteld op het moment dat Greenpeace Nederland ze ontvangt. Een belangrijke uitzondering hierop vormen de jaardonaties. Aan het eind van het jaar wordt aan financiële supporters gevraagd of ze hun donatie voor het volgende kalenderjaar willen voldoen. Greenpeace Nederland ontvangt een groot deel van die donaties al vóór het eind van het lopende boekjaar. Omdat ze betrekking hebben op het volgende boekjaar, worden ze aan het volgende jaar toegerekend. De vooruitbetaalde donaties worden als Schuld opgenomen op de Balans.

Giften

Giften worden opgenomen in het boekjaar waarin deze aan Greenpeace Nederland zijn toegekend.

Nalatenschappen en legaten

Baten uit nalatenschappen worden in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld, opgenomen. Giften belast met vruchtgebruik worden alleen in de toelichting vermeld. Verantwoording hiervan vindt pas plaats in de Staat van baten en lasten bij het einde van het vruchtgebruik of bij eerdere verkoop van het blote eigendom.

Baten acties derden

Baten acties derden worden in het boekjaar verantwoord waarin ze ontvangen zijn.

Resultaat beleggingen

Alle financiële baten en lasten inzake de beleggingen worden in de Staat van baten en lasten verantwoord.

Bestedingen

Bestedingen aan internationale activiteiten en nationale campagnes alsmede aan communicatie en mobilisatie worden als last verantwoord in de Staat van baten en lasten in het jaar waarop deze bestedingen betrekking hebben. De salarissen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Kostentoe rekening

De richtlijn voor de jaarverslaggeving, Richtlijn 650, bepaalt dat de kosten van de eigen organisatie gespecificeerd en verdeeld moeten worden naar bestemming.

Greenpeace Nederland wijst de directe en de indirecte kosten toe aan de hoofdgroepen: internationale of nationale campagnes, aan communicatie en mobilisatie, aan de werving van baten of aan de post beheer en administratie. Conform bijlage 3 van Richtlijn 650 zijn onze kosten gegroepeerd naar de verschillende kostencategorieën: subsidies en bijdragen, afdrachten, aankopen en verwervingen, uitbesteed werk, publiciteit en voorlichting, personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten, en afschrijving en rente. Op basis van de verdeelsleutel betaalde fte's worden de indirecte kosten verdeeld over de hoofdgroepen van de Staat van baten en lasten.

KENGETALLEN

De richtlijn voor de jaarverslaggeving, Richtlijn 650, schrijft het vermelden van een aantal kengetallen voor, die hieronder nader worden toegelicht.

Besteding van baten aan de doelstelling

Deze norm geeft weer welk percentage van de totale baten aan de doelstelling is besteed ten opzichte van de totale baten en totale lasten.

Kosten fondsenwerving

Deze norm betreft de verhouding tussen de kosten van eigen fondsenwerving en de gerealiseerde inkomsten daarvan. Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) maximeert dit percentage op 25, gerekend over een gemiddelde van de afgelopen drie jaar.

Greenpeace Nederland voegt zelf toe:

Kosten van beheer en organisatie

Deze norm betreft het percentage dat de kosten voor beheer en administratie uitmaken van de totale lasten.

TOELICHTING

SAMENVATTEND FINANCIËEL OVERZICHT

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie	2017 Begroting
Totale baten	22.187.462	22.226.600	21.480.516	23.707.000
Resultaat onttrekking aan reserves / uit fondsen	2.554.146	2.377.681	1.698.952	- 1.644.926
Totaal beschikbaar	24.741.608	24.604.281	23.179.468	22.062.074
Besteed aan doelstellingen	18.582.738	18.211.946	17.597.811	16.297.663
Kosten werving baten	4.983.080	5.328.060	4.633.542	4.290.585
Beheer en administratie	1.175.790	1.064.275	948.116	1.473.826
Totale lasten	24.741.608	24.604.281	23.179.468	22.062.074

Voor de realisatie van de totaal beschikbare baten was in 2016 een hoger bedrag (€ 1,6 miljoen) nodig dan in 2015 en iets meer dan begroot, namelijk € 0,1 miljoen. Er is vooral meer besteed aan onze doelstelling. De onttrekking vanuit de reserves en fondsen is hoger uitgevallen dan in 2015, doordat we voor de doelstellingen als gepland een deel uit de bestemmingsreserve hebben gehaald (€ 1,0 miljoen). Daarnaast is in 2016 aan het project Questionmark € 1,0 miljoen uit het bestemmingsfonds besteed.

Resultaatbestemming 2016	Continuïteits- reserve	Bestemmings- reserves	Bestemmings- fondsen	Totaal mutaties reserves en fondsen
Eindstand 31 december 2015	5.642.254	1.032.776	3.605.990	10.281.020
Onttrekkingen	587.056	1.032.776	998.314	2.618.146
Toevoegingen	-	-	64.000	64.000
Saldo mutatie	- 587.056	-1.032.776	- 934.314	- 2.554.146
Eindstand 31 december 2015	5.055.198	-	2.671.676	7.726.874

Het negatieve resultaat van € 2.554.146 (begroot was € 2.377.681) is gevormd door een onttrekking van de continuïteitsreserve van € 587.056 aan negatief operationeel resultaat, een onttrekking van € 1.032.776 uit de bestemmingsreserves ten behoeve van de internationale activiteiten en een mutatie van € 934.314 aan bestemmingsfondsen waarvan het overgrote deel uit de onttrekking voor Questionmark voortkomt.

De totale baten waren in 2016 vergelijkbaar met de begroting en € 0,7 miljoen hoger dan de baten van 2015. Dit is veroorzaakt door hogere baten uit donaties (€ 0,1 miljoen), incidentele giften (€ 0,3 miljoen) en nalatenschappen (€ 0,3 miljoen).

In de begroting van 2017 gaan we uit van aanzienlijk lagere baten uit eigen fondsenwerving, namelijk € 17,7 miljoen ten opzichte van € 19,7 miljoen in 2016. De donaties, maar ook de nalatenschappen, zijn lager begroot. In 2017 verwachten we dat de baten acties derden stijgen met € 3,6 miljoen naar € 5,9 miljoen. Dit komt door de eenmalige gift van de Nationale Postcode Loterij voor het project 'Alle ogen op de Amazone'. Dit Droomfonds-project hebben we samen met Hivos ingediend, en toegekend gekregen! Samen met negen andere partners ontvangen we € 14,8 miljoen die we de komende vier jaar inzetten voor de bescherming van de Amazone in Brazilië. Greenpeace ontvangt € 3,6 miljoen van dit bedrag. De rest van het bedrag wordt door penvoerder Hivos beheerd die het per jaar uitkeert aan de partners. In 2017 is deze bijzondere post verantwoord in de baten en in de jaren erna in de lasten. Daarnaast verwachten we ook in 2017 weer € 1,0 miljoen uit het bestemmingsfonds aan Questionmark uit te keren, volgens plan.

We werken aan een stijging van doorlopende steun en grotere giften, naast nalatenschappen. Dit willen we realiseren door de gemiddelde individuele bijdrage van onze nieuwe en bestaande supporters te verhogen en door nieuwe financiële supporters te werven. Er zal minder aan de werving baten worden besteed dan we in 2016 hebben gedaan. De kosten werving baten zullen hierdoor dalen met € 0,7 miljoen ten opzichte van de realisatie 2016. Door strategisch de juiste keuzes te maken en scherp aan de wind te varen zal de daling van € 2 miljoen worden opvangen.

KENGETALLEN

We nemen in ons jaarverslag kengetallen op voor de bestedingen aan de doelstellingen, de kosten voor eigen fondsenwerving en de kosten voor beheer en administratie (zie ook de Grondslagen).

KENGETALLEN

Omschrijving	Norm	2016 Realisatie	2015 Realisatie	2014 Realisatie	2014-2016 Gemiddelde
1a % besteed aan doelstellingen gerelateerd aan de totale baten	n.v.t.	83,8%	81,9%	81,5%	82,4%
1b % besteed aan doelstellingen gerelateerd aan totale lasten	n.v.t.	75,1%	75,9%	79,8%	76,9%
2 % eigen fondsenwerving	25%	24,9%	24,1%	18,3%	22,4%
3 % beheer en administratie	3% - 5%	4,8%	4,1%	4,2%	4,3%

N.B. Deze percentages kunnen niet opgeteld worden.

Deze kengetallen berekenen we als volgt:

1. a+b Dit percentage wordt verkregen door het totaal van de bestedingen aan de doelstellingen te delen door het totaal van de baten of lasten
2. Dit percentage wordt verkregen door de kosten van eigen fondsenwerving te delen door de baten uit eigen fondsenwerving.
3. Dit percentage wordt verkregen door het totaal van de bestedingen aan beheer en administratie te delen door de totale lasten.

Het percentage bij 1 betreft de besteding aan doelstellingen. Dit is in 2016 wederom gestegen in vergelijking met eerdere jaren. Ook het absolute bedrag aan baten is hoger geweest dan het jaar daarvoor.

Het percentage eigen fondsenwerving bij kengetal 2 is met 24,9 procent 0,8 procent hoger dan vorig jaar. Dit komt vooral doordat er meer kosten bij de werving waren. Het driejarig gemiddelde ligt op 22,4 procent. In 2016 waren de kosten hoger dan begroot door vooral een prijsstijging bij de leveranciers vergeleken met 2015. We hebben desondanks meer geworven in 2016. Voor 2017 plannen we een lager percentage eigen fondsenwerving dan in 2016.

Het percentage beheer en administratie blijft binnen de norm, zoals in 2011 is vastgesteld door de raad van toezicht (tussen 3 en 5 procent).

BALANS

De Balans geeft de financiële positie van Greenpeace Nederland weer per 31 december 2016, na de bestemming van het resultaat. Ter vergelijking zijn ook de cijfers per 31 december 2015 opgenomen.

De materiële vaste activa zijn in 2016 door afschrijvingen gedaald naar € 2,6 miljoen. De vlottende activa met daarin onder andere de liquide middelen zijn gedaald met € 2,8 miljoen naar € 9,8 miljoen door vooral de betalingen aan Questionmark en bestedingen uit reserves aan internationale activiteiten van in totaal € 2 miljoen.

Het balanstotaal is door de genoemde betalingen in combinatie met het negatieve resultaat van € 0,6 miljoen gedaald van € 15,6 miljoen naar € 12,8 miljoen en ligt, zoals gepland, 17,8 procent lager dan in 2015. Voor 2016 zal wederom een forse mutatie van de fondsen in het verschiet liggen. Een verlaging wordt veroorzaakt door de onttrekking van € 1,0 miljoen voor Questionmark en tegelijk een stijging van per saldo € 3,2 miljoen uit de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij voor de bescherming van de Amazone.

A en B Immateriële en materiële vaste activa

De materiële vaste activa verdelen we naar activa ten behoeve van de bedrijfsvoering en activa ten behoeve van de doelstelling. Het overzicht geeft inzicht in de aanschaf (investeringen) en de afschrijvingen in 2016.

A EN B IMMATERIËLE EN MATERIËLE VASTE ACTIVA

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2015	Desinveste- ringen 2016	Investeringen 2016	Afschrijvingen 2016	Boekwaarde 31-12-2016
A Immaterieel actief	-	-	-	-	-
A1 Mobiele app	-	-	-	-	-
Totaal immateriële vaste activa	-	-	-	-	-
B1 <i>Materiële vaste activa t.b.v. bedrijfsvoering</i>	-	-	-	-	-
B11 Verbouwing	2.489.177	-	-	303.091	2.186.086
B12 Inventaris	172.106	3.917	1.639	20.136	149.692
B13 Computerhardware	101.511	-	93.022	75.102	119.431
B14 Computersoftware	8.183	-	-	6.825	1.358
Totaal	2.770.976	3.917	94.661	405.154	2.456.567
B2 <i>Materiële vaste activa t.b.v. doelstelling</i>	-	-	-	-	-
B21 Campagnes	11.573	-	-	1.079	10.495
B22 Schepen	35.602	18.873	-	2.134	14.596
B23 Vervoermiddelen	99.513	-	-	15.392	84.121
Totaal	146.689	18.873	-	18.605	109.212
B3 <i>Materiële vaste activa in uitvoering</i>	-	-	-	-	-
Totaal materiële vaste activa	2.917.665	22.789	94.661	423.758	2.565.779
Totaal vaste activa	2.917.665	22.789	94.661	423.758	2.565.779

De totale waarde van de materiële vaste activa daalde in 2016 met een kleine € 0,4 miljoen, inclusief vervanging investeringen van € 0,1 miljoen. We hebben de Sirius in 2016 definitief verkocht na het schip ontdaan te hebben van asbestonderdelen. Het beoogde nieuwe doel van de Sirius is een bed-and-breakfastlocatie en sociaal project.

A EN B SPECIFICATIE BOEKWAARDE IMMATERIËLE EN MATERIËLE VASTE ACTIVA

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	Aanschaf- waarde eind 2015	Cumulatieve afschrijvingen eind 2015	Aanschaf- waarde eind 2016	Cumulatieve afschrijvingen eind 2016	Boekwaarde 31-12-2016
A Immaterieel actief	-	-	-	-	-
A1 Mobiele app	325.000	325.000	325.000	325.000	-
Totaal	325.000	325.000	325.000	325.000	-
B1 <i>Materiële vaste activa t.b.v. bedrijfsvoering</i>	-	-	-	-	-
B11 Verbouwing	3.786.683	1.297.506	2.949.567	763.481	2.186.086
B12 Inventaris	915.070	742.964	625.862	476.170	149.692
B13 Computerhardware	509.996	408.485	545.055	425.624	119.432
B14 Computersoftware	712.209	704.026	705.963	704.605	1.358
Totaal	5.923.958	3.152.981	4.826.448	2.369.880	2.456.568
B2 <i>Materiële vaste activa t.b.v. doelstelling</i>	-	-	-	-	-
B21 Campagnes	60.738	49.165	60.738	50.243	10.495
B22 Schepen	175.068	139.466	130.068	115.473	14.596
B23 Vervoermiddelen	181.703	82.190	181.703	97.581	84.121
Totaal	417.509	270.821	372.509	263.297	109.212
B3 <i>Materiële vaste activa in uitvoering</i>	-	-	-	-	-
Totaal vaste activa	6.666.467	3.748.803	5.523.957	2.958.177	2.565.779

In 2016 zijn activa afgewaardeerd voor bijna € 23.000. Het gaat hier vooral om de Sirius, die na verkoop toch weer teruggekocht werd omdat de bestemming niet voldeed aan de door Greenpeace Nederland gestelde eisen bij verkoop, en die nu definitief verkocht is.

De boekwaarde van de totale activa eind 2016 bedroeg € 2,566 miljoen: het verschil tussen de aanschafwaarde van € 5,524 miljoen en de cumulatieve afschrijvingen van € 2,958 miljoen. Per eind 2015 was de waarde van de totale activa € 2,917 miljoen. De grootste waardedaling heeft vooral bij de verbouwingsinvestering plaatsgevonden.

C FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	Looptijd	Nominale waarde per 31 december 2016	Nominale waarde per 31 december 2015
C1 Langlopende voorschotten			
Voorschot aan Questionmark	3 jaar	504.000	504.000
Totaal financiële vaste activa		504.000	504.000

In 2013 is een langlopend voorschot aan de Stichting Questionmark verstrekt. Dit zal in 2019 worden verrekend, samen met de laatste betaling uit het bestemmingsfonds. Dit was eerder gepland voor 2017. Op verzoek van Questionmark en na akkoord van de Nationale Postcode Loterij zullen de betalingen over een langere periode worden gespreid.

D VORDERINGEN

De gelden die wij op korte termijn nog zullen ontvangen, nemen we in de Balans op onder Vorderingen. De vorderingspositie daalde eind 2016 met 15 procent ten opzichte van 2015. Vanuit de nalatenschappen hebben we onroerend goed verworven. Dit pand zal in 2017 worden verkocht en wordt nu verantwoord als 'voorraad'. De debiteuren nalatenschappen zijn onder andere door deze mutatie fors gedaald. De overige vorderingen zijn vooral lager doordat we de huur in 2016 niet vooruitbetaald hebben.

D VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA & VOORRADEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	31 december 2016	31 december 2015
D1 Debiteuren nalatenschappen	1.630.571	2.838.410
D2 Overige debiteuren	141.147	295.845
D3 Vorderingen op Greenpeace International	537	117.108
D4 Vorderingen op Greenpeace-organisaties wereldwijd	58.735	36.207
D5 Overige vorderingen en overlopende activa	11.678	250.893
D6 Voorraden	1.160.000	-
Totaal vorderingen	3.002.667	3.538.463

Mensen kunnen (een deel van) een erfenis of een legaat nalaten aan Greenpeace Nederland. Op basis van informatie van de notaris over de te verwachten omvang waarden we de nalatenschappen op de Balans als vordering tot het bedrag is overgemaakt. Eind 2016 betrof het debiteurennalatenschappensaldo € 1,6 miljoen. Dat is € 1,2 miljoen lager dan eind 2015. Die daling komt voort uit betalingen op de nalatenschappen en uit de verplaatsing van een nalatenschap (onroerend goed) naar de voorraad.

E EFFECTEN

Op de Balans staan de beleggingen in aandelen (fondsen) en obligaties onder Effecten. Een groot deel van onze continuïteitsreserve brachten we onder bij een externe vermogensbeheerder, Triodos Bank. Triodos Bank belegt onze effecten op een duurzame en risicomijdende wijze, die voldoet aan de strenge criteria die zijn vastgelegd in ons financieel statuut.

E EFFECTEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	Marktwaarde per 31 december 2016	Marktwaarde per 31 december 2015	Vermogensmutatie	Mutatie % marktwaarde	Rendementsbijdrage t.o.v. gemiddelde marktwaarde
E1 Aandelen					
Triodos Groenfonds	120.236	118.903	1.332	1,1%	0,7%
Royal Dutch Shell	1.195	970	225	23,1%	13,4%
Arcadis	27	-	27	nvt	nvt
Ahold Delhaize	80	-	80	nvt	nvt
Unilever	39	40	- 1	- 2,8%	- 1,9%
Totaal	121.577	119.914	1.663	1,4%	0,9%
E2 Effectenrekeningen					
Aandelen in Triodos-portefeuille	677.244	785.470	- 108.226	- 13,8%	12,6%
Obligaties in Triodos-portefeuille	3.663.912	3.939.624	- 275.712	- 7,0%	0,3%
Alternatives in Triodos-portefeuille	173.318	217.311	- 43.993	- 20,2%	8,7%
Liquiditeiten in Triodos-portefeuille	38.900	181.450	- 142.550	- 78,6%	- 4,9%
Totaal	4.553.374	5.123.855	- 570.481	- 11,1%	2,1%
Totaal effecten	4.674.951	5.243.769	- 568.818	- 10,8%	2,1%

De vermogensmutatie was in 2016 negatief doordat we effecten uit de Triodos-portefeuille hebben verkocht voor onder andere de betalingen aan Questionmark en andere operationele financieringsactiviteiten, zoals de internationale activiteiten.

De effecten kennen in 2016 een relatief laag bruto rendement van 2,1 procent. Het totale rendement op de effecten bedroeg 2,1 procent van de gemiddelde marktwaarde in 2015. Het rendement over 2016 is echter nog altijd hoger dan de gemiddelde spaarrente die we hadden ontvangen indien het geld op een spaarrekening was gezet.

Greenpeace Nederland heeft aandelen in het Triodos Groenfonds. Dit fonds belegt in groene projecten die de ontwikkeling en het behoud van natuur, milieu en bos bevorderen. In het kader van onze doelstellingen heeft Greenpeace Nederland ook een minimaal aantal aandelen Shell en Unilever en sinds dit jaar ook Arcadis en Ahold Delhaize in bezit. Zo kunnen we aanwezig zijn op de algemene aandeelhoudersvergaderingen om daar het milieubeleid van deze ondernemingen aan de orde te stellen.

Alle aangehouden effecten zijn toegelaten tot de handel op de beurs, met uitzondering van het nu nog relatief kleine deel van de Triodos-effectenrekening dat wordt aangehouden in liquide middelen.

F LIQUIDE MIDDELEN

Om te kunnen voldoen aan de betalingsverplichtingen op korte termijn, moet Greenpeace Nederland een deel van de middelen direct beschikbaar hebben. Deze middelen worden verantwoord op de Balans onder Liquide middelen. Hieronder vallen ook alle spaartegoeden met een looptijd korter dan één jaar. Alleen de bankgarantie voor de huur ter waarde van € 95.000 is niet direct opeisbaar.

F LIQUIDE MIDDELEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	31 december 2016	31 december 2015
F1 Saldi op spaarrekeningen	40.415	2.732.986
F2 Saldi op kortlopende deposito's	-	-
F3 Saldi op rekeningen-courant	2.021.558	655.973
F4 Saldi in kas	11.663	7.731
Totaal liquide middelen	2.073.636	3.396.690

Het kasbeleid van Greenpeace Nederland is erop gericht de middelen tegen een optimaal rendement onder te brengen bij banken die een consequent duurzaam en maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid voeren. Voor de verschillende betalingsdoeleinden houden we rekeningen-courant aan bij vooral Triodos Bank en nu nog ING. Voor kasdoeleinden zeer beperkt ook bij de Rabobank. In 2017 verwachten we volledig te kunnen overstappen naar de Triodos Bank voor incasso's en betalingen.

Spaartegoeden hebben we volledig duurzaam ondergebracht bij ASN Bank en Triodos Bank.

G RESERVES EN FONDSEN

De reserves en fondsen zijn gewijzigd als gevolg van de resultaatbestemming. De reserves zijn, zoals in 2016 gepland, gedaald met € 1,0 miljoen door de onttrekking van de bestemmingsreserves aan vooral de bekostiging van internationale activiteiten en met € 0,6 miljoen door het negatieve operationele resultaat, veroorzaakt door vooral extra kosten Fondsenwerving. De fondsen zijn gedaald met per saldo ruim € 0,9 miljoen door besteding aan Questionmark en tegelijk een toevoeging van € 64.000 voor besteding in 2017 aan het Food For Life programma.

Op de Balans maakt Greenpeace Nederland onderscheid tussen reserves en fondsen. Deze systematiek wordt toegelicht in de Grondslagen.

Het reservebeleid van Greenpeace Nederland is gericht op instandhouding van de continuïteitsreserve. De effecten en liquide middelen van deze reserve worden duurzaam en risicomijdend belegd.

G RESERVES EN FONDSEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	G1 Reserves		G2 Fondsen	Totaal reserves en fondsen
	G11 Continuïteits-reserve	G12 Bestemmings-reserves	G2 Fondsen	
Eindstand 31 december 2015	5.642.254	1.032.776	3.605.990	10.281.020
Onttrekkingen	587.057	1.032.776	998.314	2.618.147
Toevoegingen	-	-	64.000	64.000
Eindstand 31 december 2016	5.055.197	-	2.671.676	7.726.873

Daarnaast is voor het programma Oceanen een beperkt bedrag bestemd uit een eenmalige gift uit 2013. Tegelijk zullen we in 2017 wederom een bestemmingsfonds toevoegen voor een nieuw Droomfonds-project (samen met Hivos) om de Amazone in Brazilië te beschermen. Het zal hierbij gaan om een toevoeging van € 3,2 miljoen, die in de periode tot 2020 regelmatig zal worden besteed. In 2018 zal voor € 0,5 miljoen worden besteed aan Questionmark en het restant in 2019.

CONTINUÏTEITSRESERVE

Het verloop van de operationele exploitatieresultaten heeft invloed op de hoogte van de continuïteitsreserve. Deze is het afgelopen jaar conform besluitvorming van Greenpeace naar een lager niveau gebracht. Op basis van de risicoanalyse en het ingezette beleid om de operationele kosten en baten beter in balans te brengen, zal de verdere omvang van de continuïteitsreserve worden beïnvloed.

Per 31 december 2016 bedroeg de continuïteitsreserve € 5,1 miljoen. Dit is 0,38 keer de kosten van de werkorganisatie (op basis van de realisatie 2016), wat ruim past binnen de gestelde maximale hoogte (1,5 keer) zoals voorgeschreven in de VFI-richtlijn 'Financieel Beheer Goede Doelen'.

BESTEMMINGSRESERVES

Jaarlijks stelt het bestuur de onttrekkingen en toevoegingen aan bestemmingsreserves vast. In 2016 is conform plan € 1,0 miljoen voorzien en onttrokken uit de reserves. In onderstaand overzicht gaan we hier verder op in.

G12 BESTEMMINGSRESERVES

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	Educatieproject	Reserve reorganisatie	Internationale activiteiten 2016	Totaal bestemmingsreserves
Eindstand 31 december 2015	7.776	25.000	1.000.000	1.032.776
Onttrekkingen	7.776	25.000	1.000.000	1.032.776
Toevoegingen	-	-	-	-
Eindstand 31 december 2016	-	-	-	-

Het educatieproject is afgerond en de reserve reorganisatie is niet langer nodig. Het overgrote deel van de bestemmingsreserve is besteed aan de internationale activiteiten.

BESTEMMINGSFONDSEN

In 2013 ontvingen wij van de Nationale Postcode Loterij € 7,6 miljoen ten behoeve van het Droomfonds-project Questionmark. In 2015 is het bestemmingsfonds voor € 1,0 miljoen aangewend voor dit doel. Naar verwachting vindt de laatste uitbetaling in 2019 plaats. Tevens is een bestemmingsfonds van € 64.000 gevormd voor een project dat onderdeel uit maakt van het programma Food for Life.

G2 BESTEMMINGSFONDSEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	Droomfonds-project Questionmark	Project Oceanen	Project Food For Life	Totaal bestemmingsfondsen
Eindstand 31 december 2015	3.395.990	210.000	-	3.605.990
Onttrekkingen	982.236	16.078	-	998.314
Toevoegingen	-	-	64.000	64.000
Eindstand 31 december 2016	2.413.754	193.922	64.000	2.671.676

H VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden getroffen voor verplichtingen waarvan we de omvang op betrouwbare wijze kunnen schatten.

H VOORZIENINGEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	H1 Juridische claims	H2 Personele kosten	Totaal voorzieningen
Eindstand 31 december 2015	12.084	12.002	24.086
Onttrekkingen	-	1.500	1.500
Toevoegingen	-	-	-
Vrijval	12.084	-	-
Eindstand 31 december 2016	-	10.502	10.502

H1 JURIDISCHE CLAIMS

In 2016 stond er nog één claim open. Deze claim zal niet meer worden uitgeoefend en wordt hierbij onttrokken aan de voorziening. Er zijn geen nieuwe claims ontvangen.

H2 PERSONELE KOSTEN

In 2016 is de voorziening voor personele kosten voor een klein deel onttrokken. Het gaat hier om een langlopende voorziening.

I KORTLOPENDE SCHULDEN

Kortlopende schulden hebben een looptijd van minder dan één jaar. Onder de kortlopende schulden verantwoordt we ook de vooruitontvangen donaties voor het volgende boekjaar.

I KORTLOPENDE SCHULDEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	31 december 2016	31 december 2015
I1 Vooruitontvangen donaties	3.849.301	3.821.274
I2 Schulden aan Belastingdienst	166.708	1.057
I3 Schulden aan Greenpeace-organisaties wereldwijd	1.945	22.332
I4 Schulden aan Greenpeace International	-	-
I5 Crediteuren	616.507	866.723
I6 Schulden aan pensioenverzekeraar	44.855	470
I7 Overige schulden en overlopende passiva	404.342	583.624
Totaal kortlopende schulden	5.083.658	5.295.480

Greenpeace Nederland ontvangt de jaardonaties voor het nieuwe boekjaar van financiële supporters voor een groot deel al in december, hoewel ze zijn bedoeld voor onze activiteiten in het volgende jaar. Administratief boeken we deze donaties als baten in het volgende boekjaar en daarom namen we ze in 2015 op als vooruitontvangen bedragen op de Balans.

De kortlopende schulden aan de Belastingdienst hebben betrekking op de nog af te dragen loonbelasting en btw over 2016. Bij de post Crediteuren staan de leveranciers aan wie wij op de balansdatum nog geld verschuldigd zijn. Conform ons financieel beleid worden facturen binnen vier weken na factuurdatum betaald.

17 OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	31 december 2016	31 december 2015
Nog te betalen vakantiegeld en -dagen	452.604	436.163
Nog te ontvangen facturen / te betalen bedragen	- 48.262	147.462
Vooruitontvangen bedragen	-	-
Totaal overige schulden en overlopende passiva	404.342	583.625

Eind 2016 waren de overige schulden en overlopende passiva lager dan eind 2015. Vooral de daling in nog te ontvangen facturen / te betalen bedragen is hier de oorzaak van.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Op basis van eerder afgesloten contracten en afspraken kunnen situaties ontstaan waarbij wij een verplichting zijn aangegaan die (nog) niet uit de administratie te herleiden is. Diezelfde situatie kan ontstaan wanneer wij de ontvangende partij zijn, en er dus sprake is van rechten.

HUURVERPLICHTINGEN

De huurverplichting voor het kantoor loopt tot en met de zomer van 2024 en voor de loods tot begin 2023. De huurverplichting is iets hoger dan in 2015 als gevolg van de prijsindexatie en bedraagt voor kantoor en loods in 2017 in totaal € 484.000 (met een inschatting van de indexatie die in juli 2017 wordt toegepast). In 2015 was de huurverplichting € 478.250. De huur inclusief ingeschatte prijsindexatie voor jaar 2 tot en met 5 bedraagt € 2.052.000 en voor de periode erna nog eens € 1.157.000.

LEASEVERPLICHTINGEN

De leaseverplichtingen betreffen een print- en een kopieercontract voor de duur van vijf jaar met ingang van 2016 en bedroegen voor de gehele looptijd € 67.064 inclusief btw. Eind 2016 bedroegen de leaseverplichtingen € 53.781 inclusief btw en waren toen nog voor de duur van vier jaar. Hiervan is € 13.445 voor de periode niet langer dan een jaar na balansdatum en de overige € 40.336 voor de resterende drie jaren.

OVERIGE AANGEGANE VERPLICHTINGEN

In 2016 heeft Greenpeace Nederland zich verplicht voor een bedrag van € 7,2 miljoen aan Greenpeace International als bijdrage voor internationale campagnes en voor € 0,4 miljoen aan Greenpeace EU, als bijdrage aan ons Europese netwerk in Brussel en aan Europese campagnes.

VRUCHTGEBRUIK NALATENSCHAPPEN

Nalatenschappen waarop een vruchtgebruik rust, worden pas geteld als baten in het jaar waarin dat vruchtgebruik eindigt. Uit hoofde hiervan had Greenpeace Nederland eind 2016 een uitgesteld recht van € 621.091 (2015: € 614.280).

BANKGARANTIES

Ten behoeve van derden en uit hoofde van de normale bedrijfsvoering gaf Greenpeace Nederland bankgaranties af voor ongeveer € 95.000 (2015: € 95.000). Deze bankgaranties zijn als Liquide middelen opgenomen op de Balans.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

In 2016 gaf Greenpeace Nederland € 2,6 miljoen meer uit dan er binnenkwam. Dit is grotendeels volgens planning. In 2014 stelden we twee bestemmingsreserves in: één wegens hogere inkomsten en dat is volgens plan uitgegeven in 2016. De andere bestemmingsreserve is opgebouwd uit het Droomfonds van de Nationale Postcode Loterij: een gift van € 7,6 miljoen voor Questionmark. Deze inkomsten waren gereserveerd en worden nu besteed aan de verschillende doelstellingen. Daarnaast is het operationele resultaat in 2016 € 0,6 miljoen negatief.

A TOTALE BATEN

De totale baten in 2016 bedroegen € 22,9 miljoen. We geven een toelichting op de verschillende baten.

A1 BATEN EIGEN FONDSENWERVING

De totale baten waren in 2016 vergelijkbaar met de begroting en € 0,7 miljoen hoger dan de baten van 2015. Dit is veroorzaakt door hogere baten uit donaties (€ 0,1 miljoen), incidentele giften (€ 0,3 miljoen) en nalatenschappen (€ 0,3 miljoen). De baten eigen fondsenwerving zijn vergelijkbaar met de begroting. Wel heeft er een verschuiving plaatsgevonden tussen de doorlopende donaties en nalatenschappen. De inkomsten uit nalatenschappen zijn aanzienlijk hoger dan begroot.

A1 BATEN EIGEN FONDSENWERVING

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie	2017 Begroting
A11 Donaties doorlopend	15.132.267	16.156.600	15.029.559	14.192.000
A12 Incidentele giften	1.147.170	970.000	891.852	935.000
A13 Nalatenschappen	2.861.066	2.000.000	2.551.642	1.900.000
A15 Periodieke schenkingen	632.984	600.000	593.723	680.000
A15 Notariële akten	593.723	633.000	552.387	600.000
A1 Baten eigen fondsenwerving	19.773.488	19.726.600	19.066.776	17.707.000

A11 DONATIES DOORLOPEND

Het bedrag aan doorlopende donaties is ten opzichte van 2015 licht gestegen met € 0,1 miljoen en fors achtergebleven bij de begroting. Een reden hiervoor is dat het aantal financiële supporters is gedaald van 394.654 naar 383.400. Ook de acquisitie baten van nieuwe supporters waren lager dan begroot.

A12 INCIDENTELE GIFTEN

De incidentele giften stegen iets ten opzichte van 2015. De bijdragen van major donors waren dit jaar hoger dan in 2015. We ontvingen onder andere een eenmalige gift van € 64.000 voor het programma Food For Life, die in 2017 zal worden aangewend. De Turing Foundation schonk ons 53.000 euro, dit geld is in 2016 besteed aan het Congo Basin Community Solutions project ter bescherming van de bossen in de Democratische Republiek Congo in Afrika.

A13 NALATENSCHAPPEN

De inkomsten uit nalatenschappen zijn in 2016 gestegen ten opzichte van 2015 en bedragen € 2,9 miljoen. Ten opzichte van de begroting is het voordeel bijna € 0,9 miljoen.

De realisatie in 2016 laat, net als in eerdere jaren, forse incidentele positieve uitschieters zien ten opzichte van de begroting. Tegelijk zien we ondanks de stijging in bedragen een daling in het aantal dossiers. Voor de begroting 2017 zetten we ook dit jaar in op een behoudend bedrag aan nalatenschappen.

A15 PERIODIEKE SCHENKINGEN

Het totaal aantal periodieke schenkingen is gestegen van 3.671 in 2015 naar 4.032 in 2016.

A2 BATEN ACTIES VAN DERDEN

De baten acties van derden zijn vergelijkbaar met die van 2015 omdat ze bijna uitsluitend uit de gift van de Nationale Postcode Loterij bestaan. Voor 2017 verwachten we een forse stijging door ontvangst van een extra bedrag van € 3,6 miljoen van de Nationale Postcode Loterij voor het Droomfonds-project 'Alle ogen op de Amazone'. Dit bedrag zal in de komende jaren besteed worden dit project.

A2 BATEN ACTIES VAN DERDEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie	2017 Begroting
A21 Nationale Postcode Loterij	2.250.000	2.250.000	2.250.000	5.850.000
A22 Overige acties van derden en overige baten	2.694	-	1.917	-
A2 Baten acties van derden	2.252.694	2.250.000	2.251.917	5.850.000

A3 BATEN GEZAMENLIJKE ACTIES

De baten van gezamenlijke acties zijn in 2016 nihil; er zijn enkele individuele acties van financiële supporters geweest.

A4 BATEN BELEGGINGEN

A4 BATEN BELEGGINGEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie	2017 Begroting
A41 Interest spaarrekeningen	-	-	-	-
A42 Interest deposito's	3.725	-	4.403	-
A43 Interest rekeningen-courant	1.936	-	24.270	-
A44 Dividend	19.867	-	29.095	-
A45 Couponrenten	91.449	-	152.355	-
A46 Koersresultaten (gerealiseerd)	- 24.069	250.000	21.799	150.000
A47 Koersresultaten (realiseerd)	68.372	-	- 71.335	-
A4 Baten beleggingen	161.280	250.000	160.586	150.000

Voor kosten beleggingen, zie tabel "C2-C5 overige kosten" en de tabel "A4 baten beleggingen meerjarenoverzicht"

De baten beleggingen zijn gelijk aan die van 2015, ondanks de verkoop van € 0,7 miljoen aan effecten.

Beleggingen is de verzamelnaam van effecten, langlopende deposito's en liquide middelen. De baten die Greenpeace Nederland hierover verkrijgt, bestaan uit interest, dividend, couponrente (obligaties) en koerswinsten.

Het rendement, bestaande uit baten minus kosten beleggingen, dat wij in 2016 behaalden uit onze duurzame effectenportefeuille bij Triodos Bank, was over heel 2016 hoger in vergelijking met 2015. Oorzaak ligt bij de hogere koerswinsten in vergelijking met het jaar ervoor. In 2016 behaalden wij een rendement van 1,8 procent op ons gemiddelde kassaldo (2015: 1,2 procent).

Bijgaand overzicht geeft inzicht in onze beleggingsrendementen in de afgelopen vijf jaar. Het gemiddelde rendement over onze liquide middelen, inclusief beleggingen in de periode 2012-2016, bedraagt 2,5 procent.

A4 BATEN BELEGGINGEN MEERJAREN OVERZICHT

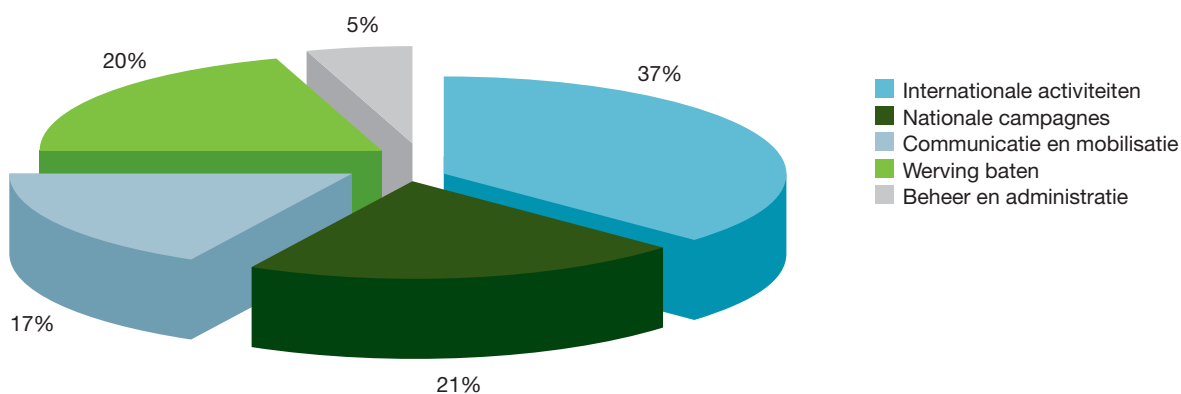
Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2015 Realisatie	2014 Realisatie	2013 Realisatie	2012 Realisatie	gemiddelden
Gemiddelde liquide middelen	7.694.523	9.860.113	12.681.447	12.588.828	14.572.405	11.479.463
A41 Interest spaarrekeningen	-	-	11.854	126.501	15.853	30.842
A42 Interest deposito's	3.725	4.403	12.027	3.757	200.014	44.785
A43 Interest rekeningen-courant	1.936	24.270	27.382	2.041	2.135	11.553
A44 Dividend	19.867	29.095	19.700	11.868	17.597	19.625
A45 Couponrenten	91.449	152.355	126.651	109.494	158.477	127.685
A46 Koerswinsten	44.303	49.536	282.275	4.720	143.984	83.261
A4 Bruto Baten beleggingen	161.280	160.586	479.889	248.941	538.060	317.751
Bruto Rendement	2,1%	1,6%	3,8%	2,0%	3,7%	3,7%
C4 Kosten beleggingen	23.783	39.635	33.580	22.380	27.593	29.394
Netto baten beleggingen	137.497	120.952	446.309	226.561	510.467	288.357
Netto rendement	1,8%	1,2%	3,5%	1,8%	3,5%	2,5%

TOTALE LASTEN

In het taartdiagram 'Wat gebeurt er met een donatie van € 1?' laten we zien hoe de lasten zijn verdeeld in procenten van de totale lasten. Deze percentages wijken af van eerder gepresenteerde kengetallen door een andere berekening. We geven een toelichting op de verschillende lasten.

WAT GEBEURT ER MET € 1?

B BESTEED AAN DOELSTELLINGEN

We verdelen de lasten die Greenpeace Nederland besteedde aan haar doelstellingen in internationale activiteiten, nationale campagnes, en communicatie en mobilisatie, samen 77 procent. De Kosten werving baten en Beheer en administratie maken de doelstelling mogelijk en zijn samen 23 procent. In onderstaande tabellen lichten we deze kosten toe.

B1 INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

Hoewel onze nationale campagnes sowieso vaak een grensoverschrijdend karakter hebben, besteedt Greenpeace Nederland een groot deel van haar inkomsten aan internationale activiteiten daar waar die het meest nodig zijn. Dit gaat over onder andere Greenpeace-werk in Azië, Indonesië, Afrika en Rusland. De verantwoording voor dit werk ligt bij Greenpeace International. Voor deze bijdragen sluiten we overeenkomsten met Greenpeace International. Greenpeace International heeft een eigen jaarverslag en jaarrekening waarin ze haar inkomsten en uitgaven verantwoordt en de resultaten toelicht. Dit verslag is te vinden op www.greenpeace.org. Omdat het jaarverslag van Greenpeace International samengevoegde cijfers bevat, verschijnt het altijd later dan ons eigen jaarverslag. De accountant die de jaarrekening van Greenpeace International controleert, heeft de afgelopen jaren telkens een goedkeurende verklaring afgegeven.

Een toelichting op de organisatorische en financiële banden van Greenpeace Nederland met Greenpeace International staat in de paragraaf Greenpeace Wereldwijd van het jaarverslag.

Greenpeace Nederland besteedde in 2016 ruim € 1,4 miljoen meer aan internationale activiteiten dan in 2015. De besteding was conform begroting.

B1 INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2015 Realisatie	2015 Begroting	2014 Realisatie	2016 Begroting
Wereldwijde campagnes	36.823	-	140.060	-
Steun aan Greenpeace-organisaties wereldwijd	7.105.680	145.000	5.600.000	300.000
Internationale investeringen	1.500.000	-	1.700.000	-
Bijdrage Europese ondersteuning	593.953	640.000	390.882	467.507
Niet-toegewezen campagnebudget	-	8.460.680	-	7.250.578
B1 Internationale activiteiten	9.236.456	9.245.680	7.830.942	8.018.085

Bij het opstellen van de begrotingen 2017 had Greenpeace Nederland nog geen concrete afspraken gemaakt met Greenpeace International over de toewijzing van budgetten aan campagnethema's. Daarom nemen we de begrote bijdragen op als niet-toegewezen campagnebudget. Dit bedrag komt ook terug in 'Niet uit de Balans blijvende verplichtingen'.

B1 INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	Totaal 2016
<i>Wereldwijde campagnes</i>	
1 Project Congo Basin in Afrika (ontvangen van de Turing Foundation)	53.000
2 Internationaal gedetacheerden Bossencampagne	- 16.177
Totaal	36.823
<i>Internationale investeringen</i>	
3 Universe	1.500.000
Totaal	1.500.000
<i>Steun aan Greenpeace-organisaties wereldwijd</i>	
4 GP Afrika	1.000.000
5 GP Zuidoost-Azie	1.500.000
6 GP Oost-Azie	2.505.680
7 GP Rusland	500.000
8 GP Verenigde Staten	1.000.000
9 GP Mediterraan	300.000
10 GP Japan	300.000
Totaal	7.105.680
<i>Bijdrage Europese ondersteuning</i>	
11 Politiek werk, Oceanen, Klimaat & Energie	593.953
Totaal	593.953
TOTAAL INTERNATIONALE ACTIVITEITEN	9.236.456

Het grootste deel van de uitgaven voor internationale campagnes besteedt Greenpeace Nederland via een afdracht aan Greenpeace International, op basis van overeenkomsten (funding agreements) tussen Greenpeace International en Greenpeace Nederland. Op grond van overeenkomsten tussen Greenpeace International en de Greenpeace-landen waar de campagnes gevoerd worden, krijgen we regelmatig in het jaar en per jaareinde inhoudelijke rapportages over de voortgang en resultaten van de afgesproken internationale activiteiten.

De ondersteuning aan Greenpeace-campagnes wereldwijd is van groot belang, omdat de strijd voor het behoud van bijvoorbeeld oerbossen en schone oceanen hoofdzakelijk buiten Nederland gevoerd wordt. Dit is een bewuste keuze en het gevolg van het internationale beleid, waarbij de focus verschuift naar plaatsen in de wereld waar Greenpeace meer verschil wil maken. Zo organiseren Greenpeace Oost-Azië (inclusief China), Greenpeace Afrika en Greenpeace Indonesië essentiële campagnes voor het milieu. Het bedrag dat we in 2016 voor internationale campagnes hebben ingezet, komt voor het overgrote deel uit donaties die we in hetzelfde jaar ontvingen. In 2016 is € 1,0 miljoen van de internationale campagnes uit de bestemmingsreserve gefinancierd die vorig jaar was ingesteld.

B2 NATIONALE CAMPAGNES

Bestedingen in het kader van nationale campagnes voert Greenpeace Nederland in eigen beheer uit. Uiteraard hebben ook deze campagnes vaak een grensoverschrijdend karakter met een groots internationaal effect. In het niet-toegewezen campagnebudget staan de betalingen uit het Droomfonds van de Nationale Postcode Loterij aan de Stichting Questionmark. Bij het programma Oceanen is een project uitgesteld dat in 2017 ook deels vanuit het bestemmingsfonds Oceanen zal worden uitgevoerd.

B2 NATIONALE CAMPAGNES

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie	2017 Begroting
B21 Klimaat en energie	969.719	1.187.370	1.485.903	680.167
B22 Bossen	558.501	541.884	284.113	596.905
B23 Oceanen	522.795	729.646	727.253	485.316
B25 Food for life / duurzame landbouw	616.154	578.413	467.639	324.947
B26 Niet-toegewezen campagnebudget / Questionmark	982.236	980.000	1.061.986	1.450.000
B27 Campagnecoördinatie en unit Actie	1.516.478	1.289.902	1.421.598	1.244.556
B27 Campagnecoördinatie en unit Actie	1.421.598	1.553.547	1.541.278	1.289.902
B2 Nationale campagnes	5.165.883	5.307.216	5.448.491	4.781.891

B3 COMMUNICATIE EN MOBILISATIE

Communicatie over Greenpeace en het milieu en het mobiliseren van medestanders is een wezenlijk onderdeel van onze doelstellingen. Daarom wordt hier een belangrijk deel van de inkomsten aan besteed.

B3 COMMUNICATIE EN MOBILISATIE

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie	2017 Begroting
B31 Cross Media	2.394.032	1.846.775	2.195.713	1.732.201
B32 Pers	412.728	370.949	416.954	383.271
B33 Servicedesk	612.954	536.498	631.159	642.041
B34 Educatie	188.655	73.008	195.980	106.380
B35 Community Development	572.029	831.820	878.571	633.794
B3 Mobilisatie	4.180.398	3.659.050	4.318.377	3.497.687

De kosten voor communicatie en mobilisatie waren in 2016 lager dan in 2015. Het aantal abonnees op onze actie- en programmamails steeg in 2016 tot ruim 595.000 (bijna 500.000 in 2015). De kosten voor de servicedesk vielen lager uit dan in 2014. De servicedesk-medewerkers hebben in 2016 via telefoon, e-mail, webformulieren en post in totaal bijna 100.000 supporters kunnen helpen, een stuk meer dan het jaar ervoor. Ze handelden circa 60.000 e-mails en 29.000 telefoontjes af. Daarnaast is er een verschuiving geweest in de manier waarop supporters contact zoeken. Vooral het aantal e-mails is gestegen. Greenpeace Nederland heeft ruim 2.100 leden binnen de Greenwire-community, waarvan 1.200 actief op het platform.

C KOSTEN WERVING BATEN

Aan het werven van baten zijn altijd kosten verbonden. Dit varieert van de administratieve kracht die de ontvangen donaties registreert tot de teams die op straat, huis aan huis en telefonisch financiële supporters werven.

C1 KOSTEN EIGEN FONDSWerving

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie	2017 Begroting
C11 Werving nieuwe financiële supporters	3.719.605	3.378.060	3.105.205	2.810.582
C12 Behoud en upgrade financiële supporters	968.559	1.620.000	1.065.128	1.070.003
C13 Nalatenschappen	189.449	200.000	354.275	245.000
C14 Notariële akten	36.220	75.000	65.678	100.000
C1 Kosten eigen fondsenwerving	4.913.833	5.273.060	4.590.285	4.225.585

De realisatie in 2016 ligt € 0,3 miljoen hoger dan de realisatie in 2015 en € 0,4 miljoen lager dan begroot. Ten opzichte van 2015 stegen de kosten eigen fondsenwerving door vooral prijsstijgingen bij onze leveranciers. Ook is er een extra investering gedaan in de werving van nieuwe financiële supporters. Voor 2017 is € 0,7 miljoen minder begroot ten opzichte van de realisatie van 2016.

C11 KOSTEN PER WERVINGSKANAAL

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie	2017 Begroting
Huis-aan-huiswerving	541.867	345.000	382.997	-
Werving direct mail	72.789	50.000	83.664	-
Telefonische werving	704.052	480.000	730.731	340.000
Straatwerving	794.606	500.000	517.234	700.000
Online werving	247.127	600.000	176.138	365.000
Overige personeelskosten werving	1.359.164	1.403.060	1.214.441	1.405.582
Totaal	3.719.605	3.378.060	3.105.205	2.810.582

In totaal hebben 24.500 nieuwe supporters zich bij ons aangesloten, zo'n 55 procent meer dan in 2015. Het aantal voormalige supporters dat ons in 2016 weer financieel ging steunen was 21 procent hoger dan in het jaar ervoor. Helaas kon de werving van nieuwe financiële supporters het natuurlijke verloop niet volledig compenseren. Al met al werd Greenpeace Nederland eind 2016 gesteund door 383.400 financiële supporters, circa 11.000 minder dan in 2015.

BEGROTING 2017

In 2016 lag de focus op het behouden van onze bestaande en het werven van nieuwe financiële supporters om de dalende lijn te doorbreken. Dit is deels gelukt. In 2017 zal behoud een speerpunt zijn en investeren we minder in werving van nieuwe supporters omdat ook onze batenverwachting lager is en we zodoende niet de middelen hebben om te blijven investeren in de relatief dure werving. Op basis van gedegen analyses, onderzoek naar het profiel van onze bestaande achterban en potentiële nieuwe supporters, en een passende klantbenadering willen we de betrokkenheid bij onze organisatie vergroten. Verder zal in 2017 onze focus blijven op het schenken via nalatenschappen. Ook blijft het werven van grotere donaties van vermogensfondsen, stichtingen en particuliere supporters enorm belangrijk voor wereldwijde milieuwinst.

C12 BEHOUD EN UPGRADE FINANCIËLE SUPPORTERS

Aan behoud en upgrade is minder uitgegeven dan begroot ten voordele van de werving in 2016.

C13 NALATENSCHAPPEN

In 2016 kreeg Greenpeace Nederland meer bijdragen uit nalatenschappen dan we verwachtten. De kosten voor nalatenschappen zijn lager dan in 2015 doordat we het programma rondom het informeren van nalaten aan Greenpeace Nederland op lange termijn in 2015 hebben afgerond.

C2 - C5 OVERIGE KOSTEN WERVING BATEN

Alle bedragen zijn in euro's

		2016	2016	2015	2017
	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting
C2	Kosten acties derden	45.464	20.000	3.621	30.000
C3	Kosten gezamenlijke acties	-	-	-	-
C4	Kosten beleggingen	23.783	35.000	39.635	35.000
C5	Kosten overige baten	-	-	-	-
C2 - C5	Overige kosten werving baten	69.247	55.000	43.256	65.000

Kosten acties derden betreffen de kosten die wij maken in het kader van werving baten uit acties van derden, zoals de Nationale Postcode Loterij.

De kosten beleggingen zijn de beheervergoedingen aan onze externe vermogensbeheerder. Net als vorig jaar hadden wij geen kosten voor gezamenlijke acties, noch voor overige baten.

D BEHEER EN ADMINISTRATIE

In lijn met Richtlijn 650 nemen wij een groot deel van onze overheadkosten op onder de post Beheer en administratie.

D BEHEER EN ADMINISTRATIE

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie	2017 Begroting
D1 Raad van toezicht en directie/bestuurder	379.332	287.009	333.444	529.506
D2 Bedrijfsvoering en financiën	796.459	777.266	614.671	944.320
D Beheer en administratie	1.175.790	1.064.275	948.116	1.473.826

De bovengenoemde organisatieonderdelen zijn in lijn met de aanbevelingen van de GDN. Deze zijn inclusief de personeelskosten en daar waar van toepassing ook inclusief kosten voor organisatie- en juridisch advies, werving en selectie en overhead-doorbelasting. In de begroting 2017 zijn eenmalige kosten voor strategische herbezinning opgenomen bij Bedrijfsvoering.

D1 RAAD VAN TOEZICHT, BESTUUR EN DIRECTIE

Onder raad van toezicht en directeur/bestuurder vallen ook de onkostenvergoeding voor het bestuur/de raad van toezicht en de personeelskosten van de directeur/bestuurder. Het bestuur en de leden van de raad van toezicht verrichten hun taken onbezoldigd en ontvangen geen vacatiegelden (aanwezigheidsvergoeding). Wel kunnen zij daadwerkelijk gemaakte onkosten declareren, zoals reiskosten. In 2016 gaf Greenpeace Nederland € 3.016 uit aan onkostenvergoedingen voor leden van de raad van toezicht. Daarnaast is geld besteed aan de werving van een nieuwe directie wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van de vorige directeur, Sylvia Borren. De nieuwe directie bestaat sinds 1 september 2016 uit Anna Schoemakers en Joris Thijssen. Ook zijn er drie nieuwe raad van toezichtleden geworven in 2016. De wervingskosten hebben geleid tot hogere kosten in dit jaar.

De raad van toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd. De laatste evaluatie was in de zomer van 2015, voorafgaand aan de werving van de nieuwe directie. De hoogte van de directiebeloning is in 2016 bij de aanstelling van de nieuwe directie vastgesteld en wordt in principe jaarlijks geïndexeerd. De directiebeloning valt binnen de salarisschalen van Greenpeace Nederland. Bij de vaststelling volgt Greenpeace Nederland naast de eigen salarisschalen ook de Regeling Beloning Directeuren van Goede Doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht (zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de functiezwaarte bij Greenpeace Nederland vond plaats door de raad van toezicht in 2015 en is toen ook extern getoetst. Dit leidde tot een zogenaamde Basis Score voor Directiefuncties van 460 punten. De toetsing van de basisscore aan de maximale relevante jaarinkomens berekend naar hun 'verantwoordelijkheidsradius' van de twee nieuwe directieleden kwam tot de bruto jaarinkomens (op basis van 12 maanden) van € 94.289 voor Joris Thijssen en € 62.712 voor Anna Schoemakers. Anna Schoemakers werkte parttime in 2016.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingen, de werkgeversbijdrage pensioen, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn bleven voor de directeuren binnen het in de regeling opgenomen maximumbedrag. De belaste vergoedingen/bijtellingen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

De genoemde belastbare vergoedingen/bijtellingen bestaan uit een tegemoetkoming in de kosten voor de ziektekostenverzekering en het verstrekken van een ov-jaarkaart. Aan de directeur/bestuurder zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de Staat van baten en lasten.

BEZOLDIGING DIRECTIE 2016

Alle bedragen zijn in euro's

Naam	Mevr. S. Borren
Functie	Directeur
Dienstverband	
Aard	bepaald
Uren	40
Percentage	100
Periode	1-01 t/m 31-08
Bezoldiging (EUR)	
Brutoloon/salaris	72.626
Vakantiegeld	6.147
Eindejaarsuitkering	-
Variabel jaarinkomen	-
Totaal bruto jaarinkomen	78.773
SV-lasten (werkgeversdeel)	- 16.802
Belastbare vergoedingen/bijstellingen	-
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	17.622
Overige beloningen op termijn	-
Uitkeringen beëindigingen dienstverband	-
Totaal 2016 (bruto jaarinkomen incl. wg lasten)	79.593
Totaal 2015 (bruto jaarinkomen incl. wg lasten)	150.760

De totale loonkosten van de twee nieuwe directieleden bedragen € 61.296 voor de periode september-december. De lasten van de drie directieleden samen zijn in 2016 € 142.251. In 2015 waren de totale directielasten € 150.760. In 2016 is nog een voordeel in de sociale lasten voor Sylvia Borren meegenomen dat betrekking had op eerdere jaren.

BEZOLDIGING DIRECTIE 2016

Alle bedragen zijn in euro's

Naam	Mevr. A. Schoemakers	Naam	Dhr. J. Thijssen
Functie	Directeur	Functie	Directeur
Dienstverband		Dienstverband	
Aard	bepaald	Aard	bepaald
Uren	32	Uren	40
Percentage	80	Percentage	100
Periode	1-09 t/m 31-12	Periode	1-09 t/m 31-12
Bezoldiging (EUR)		Bezoldiging (EUR)	
Brutoloon/salaris	19.296	Brutoloon/salaris	29.012
Vakantiegeld	-	Vakantiegeld	-
Eindejaarsuitkering	-	Eindejaarsuitkering	-
Variabel jaarinkomen	-	Variabel jaarinkomen	-
Totaal bruto jaarinkomen	19.296	Totaal bruto jaarinkomen	29.012
SV-lasten (werkgeversdeel)	3.611	SV-lasten (werkgeversdeel)	3.369
Belastbare vergoedingen/bijtellings	-	Belastbare vergoedingen/bijtellings	-
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	1.663	Pensioenlasten (werkgeversdeel)	4.028
Overige beloningen op termijn	-	Overige beloningen op termijn	-
Uitkeringen beëindigingen dienstverband	-	Uitkeringen beëindigingen dienstverband	-
Totaal 2016 (bruto jaarinkomen incl. wg lasten)	24.570	Totaal 2016 (bruto jaarinkomen incl. wg lasten)	36.409
Totaal 2015 (bruto jaarinkomen incl. wg lasten)	-	Totaal 2015 (bruto jaarinkomen incl. wg lasten)	-

PERSONEELSLASTEN

In de staat van baten en lasten verdelen we de personeelslasten over de verschillende hoofdgroepen volgens een vaste verdeelsleutel. In onderstaand overzicht specificeren we deze lasten.

SPECIFICATIE VAN DE PERSONEELSKOSTEN

Alle bedragen zijn in euro's

Omschrijving	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie
Lonen en salarissen	4.870.661	4.800.806	4.557.588
Sociale lasten	742.914	826.347	760.318
Pensioenlasten	477.644	469.931	430.262
Doorbelaste personeelskosten	- 107.690	- 370.491	- 88.296
Overige personeelskosten	206.293	273.349	204.467
Extern personeel	640.537	550.103	799.817
Personeelskosten	6.830.359	6.550.045	6.664.156

Doorbelaste personeelskosten zijn de kosten van medewerkers van Greenpeace Nederland die zijn gedetacheerd bij andere Greenpeace-kantoren.

Onder de overige personeelskosten staan onder meer de kosten van de ov-jaarkaart, die alle personeelsleden krijgen. Ook administreren we hier als negatieve kosten de tegemoetkomingen van het UWV voor zwangerschapsverlof en ziekengelden. De totale personeelskosten waren in 2016 hoger dan in 2015 en hoger dan de begroting. Dit kwam vooral door lagere doorbelaste kosten dan begroot. Er was in 2016 een hogere gemiddelde bezetting dan in 2015, echter wel lager dan begroot (zie ook formatie- en bezettingsoverzicht). In 2016 zijn de salarisschalen gecorrigeerd voor inflatie met 1,5 procent, zoals ook was opgenomen in de begroting.

SALARISSCHALEN 2016

Hieronder staan de bruto maandsalarissen in 2016 op een rij. Ze zijn ingedeeld naar salarisschaal en gaan uit van een aanstelling voor 40 uur per week. Achter elke schaal staan een minimum- en een maximumsalaris (afhankelijk van de werkervaring) en een aantal voorbeeldfuncties. Daarnaast ontvangen alle medewerkers 8,33 procent vakantiegeld.

Schaal II	€ 1.667 - 2.466: receptionist, medewerker repro
Schaal III	€ 1.838 - 2.827: afdelingsassistent, medewerker servicedesk
Schaal IV	€ 2.129 - 3.150: financieel medewerker, facilitair beheerder
Schaal V	€ 2.347 - 3.752: communicatiemedewerker, personeelsadviseur
Schaal VB	€ 2.531 - 4.050: actieleider, persvoorlichter, fondsenwerver
Schaal VI	€ 2.716 - 4.347: campagneleider
Schaal VII	€ 3.303 - 5.069: coördinator
Schaal VIII	€ 4.342 - 5.976: afdelingshoofd
Schaal IX	€ 5.369 - 7.467: directielid

FORMATIE- EN BEZETTINGSOVERZICHT

In onderstaand overzicht is het aantal medewerkers weergegeven per afdeling en unit, omgerekend in volledige arbeidsplaatsen (fte's). Daarnaast staan de bijbehorende kosten. Het organisatieschema van Greenpeace Nederland staat in het jaarverslag in de paragraaf Organisatie en bedrijfsvoering.

PERSONEELSOVERZICHT

Alle bedragen in euro's

Unit / afdeling	2016 Realisatie*		2016 Begroting		2015 Realisatie*	
	fte	kosten	fte	kosten	fte	kosten
Directie en staf	2,1	203	1,8	200	1,8	203
Databasemanagement	2,8	376	3,1	355	2,7	294
Behoud en upgrade	-	-	-	-	-	-
Werving overig	11,0	779	11,6	801	8,5	602
Coördinatie fondsenw. en relatiebeheer	1,8	159	2,7	242	3,2	336
Fondsenwerving en relatiebeheer	15,6	1.314	17,4	1.398	14,3	1.232
Oceanen en Giftige stoffen	4,3	306	4,0	278	4,1	284
Bossen en Food For Life	7,6	579	6,1	421	5,1	513
Klimaat & energie	6,3	415	9,6	593	6,5	463
Actie	6,4	409	6,3	418	6,0	392
Coördinatie campagnes/ programma's	3,6	377	3,5	159	3,5	274
Campagnes/ programma's	28,1	2.086	29,5	1.869	25,2	1.927
Cross media	10,8	729	9,3	575	9,6	564
Pers	3,2	257	3,2	242	3,1	251
Community development	5,6	316	9,2	436	8,6	487
Educatie	0,8	57	0,7	38	0,9	48
Coördinatie mobilisatie	5,6	422	5,4	402	5,8	407
Servicedesk	2,3	361	1,4	324	1,5	399
Mobilisatie	28,2	2.142	29,2	2.017	29,3	2.155
Facilitair en ICT	5,3	385	5,3	391	5,4	424
Financiën	3,9	325	4,0	248	3,4	330
Personeel en organisatie	2,6	187	2,6	186	3,1	225
Coördinatie bedrijfsvoering	2,7	189	2,8	240	1,9	167
Bedrijfsvoering	14,5	1.086	14,7	1.066	13,9	1.147
Greenpeace Nederland	88,5	6.831	92,6	6.550	84,5	6.664

*De realisatie is de gemiddelde bezetting per unit

De kosten zijn hoger dan begroot, vooral door de hogere lasten als gevolg van internationaal gedetacheerd personeel dat wordt bekostigd vanuit de afdeling campagnes en niet was begroot.

KOSTENVERDEELSTAAT

In de kostenverdeelstaat worden de directe en de indirecte kosten toegewezen op basis van het aantal medewerkers dat direct werkt aan de internationale of de nationale campagnes, aan mobilisatie, aan de werving van baten of aan de post Beheer en administratie. Conform bijlage III van Richtlijn 650 hebben we onze kosten gegroepeerd in negen clusters. Op basis van de verdeelsleutel worden deze kosten verdeeld over de hoofdgroepen van de Staat van baten en lasten.

KOSTENVERDEELSTAAT CONFORM BIJLAGE III RICHTLIJN 650

Omschrijving	Internationale campagnes	Nationale campagnes	Communicatie en mobilisatie	Werving baten	Beheer en administratie	2016 Realisatie	2016 Begroting	2015 Realisatie
1 Subsidies en bijdragen	11	1.042.078	3.894	16.536	364	1.062.882	-	1.116.144
2 Afdrachten	8.923.222	-	-	-	-	8.923.222	9.245.680	7.651.450
3 Aankopen en verwervingen	7.051	94.755	53.724	14.141	-	169.671	106.000	223.950
4 Uitbesteed werk	11.404	123.384	412.444	302.252	2.664	852.148	657.950	941.891
5 Publiciteit en voorlichting	122.177	1.073.595	607.585	3.436.423	220.616	5.460.396	5.320.505	5.187.776
6 Personeelskosten	166.874	2.320.075	2.514.337	1.025.186	803.886	6.830.359	6.550.045	6.664.156
7 Huisvestingskosten	2.219	249.497	250.651	97.456	74.556	674.378	695.400	659.769
8 Kantoor en algemene kosten	2.165	95.128	167.178	32.536	28.913	325.919	270.700	267.534
9 Afschrijving en rente	1.333	167.371	170.587	58.550	44.792	442.633	426.000	466.798
Totaal	9.236.456	5.165.883	4.180.398	4.983.080	1.175.791	24.741.608	23.272.280	23.179.469

Alle bedragen zijn in euro's

De werving baten omvat tevens de kosten acties derden en kosten beleggingen van samen € 69.247.

De indirecte kosten zijn kosten voor personeelszaken (inclusief de ondernemingsraad), huisvesting, ICT en facilitaire zaken.

In 2016 droeg Greenpeace Nederland voor € 80.646 bij aan niet-Greenpeace-organisaties, waaronder NGO Platform on Shipbreaking, Groene 11, MVO Platform en een aantal kleinere bijdragen aan diverse organisaties.

KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in het afgelopen jaar beschikbaar zijn gekomen in combinatie met het gebruik van de geldmiddelen. Het overzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Ter vergelijking nemen we ook het kasstroomoverzicht van 2015 op.

In 2015 was er een geplande negatieve kasstroom van € 1,3 miljoen door onder andere de betaling aan Questionmark van € 1,0 miljoen en een betaling uit de reserves aan onze internationale campagnes van nog eens € 1,0 miljoen. Bij de kasstroom uit financieringsactiviteiten is per saldo bijna € 0,6 miljoen aan effecten van de Triodos-portefeuille omgezet in liquiditeiten. Uit financieringsactiviteiten is een positieve kasstroom gekomen. We hebben het deel van de effecten ‘ontvangen’ en ook uit de reserves en fondsen een deel verkregen per einde jaar en gedurende het jaar, zoals hiervoor gemeld.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Directie en de Raad van Toezicht van Stichting Greenpeace Nederland

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING

Ons oordeel:

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Greenpeace Nederland (hierna ‘de stichting’) te Amsterdam (hierna ‘de jaarrekening’) gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Greenpeace Nederland per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 ‘Fondsenwervende instellingen’.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Greenpeace Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het verslag van de Raad van Toezicht;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende instellingen'. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 7 april 2017

KPMG Accountants N.V.

E. Breijer RA